

II. За основното начало на систематическо-то построение.

§. 75.

Като опредѣлимъ добръ предметъ-тъ въ една система, за да не смѣсемъ въ него нищо чуждо: ние сме длѣжни да развиемъ познанія-та си за тойзи предметъ. А за да сторимъ туй, трѣба да *мислимъ*, и наше-то мисляне трѣба да се основава на едно извѣстно начало, спорядъ кое-то всичко да мислимъ и да развивамы. — Начало-то въ система-та е слѣдователно първа-та истина, отъ кою-то непосредственно и посредственно произлизатъ всички-тъ познанія, що се отнасятъ къмъ извѣстній нѣкой предметъ и коя-то спорядъ туй и служи като тѣхна обща основа. —

Това основно начало въ една система, — въ рѣдъ-тъ сирѣчь на познанія, може да се отнася: или къмъ всички-тъ възможны познанія въ областъ-та на умственна-та дѣятелность на чловѣка, или само къмъ единъ извѣстенъ родъ на познанія. Въ първій случай, Логика-та го називава *самостоятелно*, или *безусловно начало*; а въ вторій — *относително*, или *условно начало*. Самостоятелно-то или безусловно начало не може съ нищо да се докаже и отнѣйдѣ да се произведе: — оно трѣба да е непосредственно извѣстно, да се опира на една святъ, несомнѣнъ и спасителнъ за всички-тъ разумны същества *истинъ*. Напротивъ, относително-то, или условно-то начало, произвожда се или отъ условія-та чловѣческаго бытія, или се заемва отъ нѣкоя висшъ областъ на знаніе-то. — Философія-та иска и полага начала-та първаго рода въ основаніе-то на свои-тъ системи; всички-тъ же други науки, синте-